

School Vest Pest protocol

Oktober 2022

Inhoud

Inleiding.....	1
Wat is pesten?	1
Wat zijn de rollen?.....	2
Wat zijn de kenmerken van een Pester.....	2
Signalen van pestgedrag.....	3
Wat zijn signalen van pesten op school	3
Thuis signaleren van pesten	3
Preventie	4
Wat doen we als er toch gepest wordt?	4
De stappen	5
Wat als het pesten niet stopt?	5
Wat kunnen de betrokkenen doen in het geval er gepest wordt?	5
De anti-pestcoördinator	6

Inleiding

Elk kind moet zich veilig voelen op een basisschool. Dat is het uitgangspunt van School Vest. Om er voor te zorgen dat ieder kind zich ook veilig voelt, werken we structureel aan ons pedagogisch klimaat. We hebben een prettig klimaat in de school en we ondersteunen dit met structurele lessen gericht op de sociaal emotionele ontwikkeling. School Vest zet aan de voorkant sterk in op een prettig schoolklimaat waarin kinderen kunnen ontwikkelen, groeien en zich prettig voelen. Ondanks onze inspanningen kan het zo zijn dat we pestgedrag (helaas) niet hebben kunnen voorkomen. In dat geval zetten we ons protocol in om er voor te zorgen dat het pesten stopt en de leerling in kwestie samen met de groep op een goede manier verder kan.

Wat is pesten?

Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Relatief nieuwe manieren van pesten zijn het digitaal en mobiel pesten. (<https://www.nji.nl/Pesten-Probleemschets-Definitie>).

Als er gepest wordt op school zijn alle partijen kwetsbaar: de Pester, de gepeste leerling en de omstanders. Het pesten is een uiting van onmacht, de pester heeft te weinig vaardigheden om zich op een positieve manier te kunnen uiten. De gepeste leerling heeft meestal te weinig vaardigheden om zich weerbaar op te kunnen stellen. De omstanders houden zich afzijdig. Ze weten vaak niet wat ze kunnen doen om het pesten te stoppen. Voor alle partijen geldt dat ze vaardigheden missen om op een adequate manier om hulp te vragen. De pester, gepeste en de 'zwijgende omstanders' vormen samen een systeem. Zij houden elkaars gedrag in stand.

Wat is het onderscheid tussen plagen en pesten?

Plagen	Pesten
Incidenteel	Structureel
Bijna gelijke of gelijke macht	Ongelijke macht
Geen blijvende schade	Psychische en/of fysieke schade
Voldoende weerbaar	Niet weerbaar
Eén tegen één	Pester en groep tegen één
Wie wie plaagt ligt niet altijd vast	Pester en slachtoffer altijd dezelfde

Wat zijn de rollen?

De rollen	De kenmerken
De pester	Hij/zij geniet van de macht
Het slachtoffer	Kan denken dat het normaal is dat hij/zij gepest wordt, kan bang zijn om de groepsnormen te doorbreken, bang zijn om niet geloofd te worden, bang zijn voor escalatie van de situatie.
De assistent	Mee pesten uit angst om zelf gepest te worden.
De meeloper	De omstander die erom lacht of zwijgt en niet ingrijpt.
De buitenstaander	Zij die niet lachten maar ook niets doen.
De verdediger	Zij die het sporadisch opnemen voor het slachtoffer
De ontwetende	Zij die het echt niet zien.

Wat zijn de kenmerken van een Pester

Op school treitert de Pester vaak op een gemene manier: spotten, intimideren, schoppen, dingen stuk maken. De Pester heeft het vooral gemunt op zwakkere leerlingen en probeert meelopers op zijn hand te krijgen. Ondervinding leert dat meisjes veelal op een veel subtielere manier pesten, die veel moeilijker op te sporen valt, bijvoorbeeld roddelen, een vriendin afpakken, uitsluiten.

Algemene kenmerken van een Pester:

- Ze zijn fysiek sterker.
- Ze hebben grote behoefte te overheersen en hun eigen zin te krijgen.

- Ze zijn impulsief, kunnen moeilijk tegenwerking aanvaarden.
- Ze zijn vaak tegendraads naar volwassenen toe.
- Ze worden als stoer aangezien, hebben weinig inlevingsvermogen.
- Ze hebben een relatief positief zelfbeeld.

Signalen van pestgedrag

Pesten gebeurt vaak buiten het zicht van de leerkracht. Het melden van pesten is daarom heel belangrijk: zonder pesten te melden bij de leerkracht kan deze niets doen.

Leerlingen, ouders en leerkrachten melden signalen van pesten bij de leerkracht van de betreffende groep. Leerlingen en/of hun ouders kunnen pestgedrag melden bij de twee anti-pestcoördinatoren. Zij onderzoeken de pestmelding volgens het anti-pestprotocol.

Wat zijn signalen van pesten op school

1. Primaire signalen:

- De slachtoffers worden vaak op een gemene manier geplaagd, bespot en gekleineerd;
- Ze worden uitgelachen op een spottende en onvriendelijke manier;
- Ze worden fysiek aangepakt en kunnen zich hier niet adequaat tegen verweren;
- Ze zijn betrokken bij ruzies waarbij ze zich niet kunnen verdedigen;
- Hun bezittingen worden beschadigd;
- Ze vertonen blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleding,

2. Secundaire signalen:

- De slachtoffers zijn/staan/hangen vaak alleen, ze lijken geen vrienden te hebben;
- De worden als laatste gekozen, bijvoorbeeld bij het vormen van groepjes;
- De proberen dicht bij de leerkracht te blijven;
- Isoleert zich van de groep;
- De geven een angstige en onzekere indruk;
- Ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit;
- Ze vertonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.
- Worden alleen bij een bijnaam benoemd door anderen.
- Krijgen de schuld van dingen;
- Zijn vaak betrokken bij opstootjes.

Thuis signaleren van pesten

1. Primaire signalen:

- Ze komen thuis met gescheurde kleding of bezittingen die stuk zijn;
- Ze vertonen verwondingen (blauwe plekken, schrammen, ...) en geven hier een omstreden uitleg voor.

2. Secundaire signalen:

- Er is angst om naar school te gaan;
- Kan in vroeger vertoond gedrag vervallen zoals bedplassen of duimen;
- Heeft last van concentratiestoornissen, waardoor de schoolprestaties achteruit gaan;

- Heeft vaak geen eetlust;
- Kan last hebben van buikpijn, misselijkheid, hoofdpijn,
- Voorwenden van ziek zijn;
- Onrustig slapen, veel en angstig dromen;
- Ze brengen geen vriendjes of klasgenoten mee naar huis;
- Ze hebben geen goede vriend/vriendin;
- Ze worden zelden elders uitgenodigd;
- Ze kiezen een vreemde weg om naar school te gaan;
- Ze verliezen de belangstelling voor schooltaken;
- Ze zien er bang en ongelukkig uit;
- Ze vragen of stelen geld (om de pestkoppen om te kopen).

Preventie

Wij nemen als school een duidelijke stelling tegen pestgedrag. Om pesten te stoppen moet je het systeem veranderen waarin gepest kan worden. Preventief starten we ieder schooljaar met groepsvormende activiteiten. Daarnaast bieden we structureel Rots & Water-trainingen en lessen aan. Daarnaast zullen wij, wanneer dat nodig blijkt, inzetten op groepsvorming in samenwerking met ons SWV. We nemen externe experts in de hand om ons als team te ondersteunen. Zie voor een uitgebreide preventieve aanpak het protocol “Gewenst gedrag”.

Hoe goed de afspraken, de preventie of de geboden hulp ook zijn geregeld, het gaat weleens mis. Om een dergelijke situatie vrijwel direct bij de eerste tekenen het hoofd te kunnen bieden, hebben wij een stappenplan opgezet. Dit stappenplan biedt een duidelijke richting, waarbij één uitgangspunt richtinggevend moet zijn en dat is dat we naast sanctioneren ook de helpende hand bieden.

Wat doen we als er toch gepest wordt?

Allereerst hebben we voor ieders duidelijkheid 3 regels.

REGEL 1: Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: “Je mag niet klikken, Maar als je wordt gepest of als je ruzie hebt met een ander en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken”. Deze regel geldt ook voor de ouders van alle kinderen.

REGEL 2: Een tweede stelregel is dat een 'zwijgende omstander' ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

REGEL 3: Samenwerken: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Daarnaast is het van belang dat iedere partij waakt over haar eigen grenzen. School en ouders zoeken samen naar een oplossing school, daarbij worden afspraken gemaakt voor op school en thuis.

De stappen

1. De leerling, ouders, of anderen melden dat er gepest wordt, hiermee start het luisteren naar het probleem. Degene die luistert kan de LK zijn, maar dat kan ook de anti-pestcoördinator zijn.
2. De anti-pestcoördinator gaat in gesprek met de leerling en ouder. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt in het registratieformulier.
3. De anti-pestcoördinator gaat daarna in gesprek met de leerkracht, de gedragsspecialist en de directeur waarin een plan van aanpak wordt gemaakt. Dit plan is voor 6 weken.
4. Dit plan wordt besproken met de ouders en betreffende leerling.
5. Na de zes weken gaan de betrokkenen om de tafel om de aanpak te evalueren.
6. Zo nodig wordt een nieuw plan van aanpak gemaakt.
7. Deze cyclus kan zich herhalen.
8. Wanneer de aanpak niet voldoende effect heeft kan externe hulp ingeschakeld worden.

Alle meldingen van pesten worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem en worden ieder schooljaar besproken ter evaluatie en ter voorkoming van herhaling.

Wat als het pesten niet stopt?

Wanneer het pesten ondanks bovenstaande stappen niet stopt, gaat de directie in gesprek met alle betrokkenen. Het uiteindelijke doel is ten alle tijden het oplossen van het probleem. Echter, mocht dit om wat voor reden niet lukken, dan zullen er afhankelijk van de situatie andere stappen gezet moeten worden. De directie kan in geval van het voortduren van het pestgedrag ondanks alle interventies kiezen om de leerling te schorsen, dan wel te verwijderen en kan zich ook nog wenden tot justitiële instanties.

Wat kunnen de betrokkenen doen in het geval er gepest wordt?

De rol van ouders

Ouders helpen hun kind door thuis met het kind te praten over de rol die het neemt bij het pesten in de klas. Wat kan het kind doen om het pesten te stoppen? Hoe kunnen de ouders hun kind daarbij helpen?

Wanneer uw kind gepest wordt:

- Bekijk met uw kind filmpjes over pesten en lees boeken over pesten.
- Geef uw kind veel complimenten, help het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind in iets waar het in uit kan blinken: een sport, muziekinstrument bespelen, een hobby. Dat helpt het zelfrespect te verhogen en maakt het kind minder kwetsbaar.
- Blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen om een eind aan het pesten te maken.
- Steun uw kind in het idee dat er een eind aan komt: het blijft niet altijd zo.
- Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt.
- Kijk mee op de sociale media.
- Vraag hulp aan de intern begeleider, de ouder kind-coach of uw huisarts.

Wanneer uw kind pest:

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan uw kind.
- Kijk mee op de sociale media.
- Stimuleer uw kind in iets waar het in uit kan blinken: een sport, muziekinstrument bespelen, een hobby. Op die manier hoeft het kind niet langer door pesten respect af te dwingen.
- Vraag hulp aan de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werkster, de ouder kind-coach of uw huisarts.

Wanneer uw kind onderdeel is van de zwijgende meerderheid:

Alle ouders kunnen een bijdrage leveren aan het voorkomen en bestrijden van pesten, ook ouders van leerlingen zonder pestprobleem. Ook leerlingen die niet direct betrokken zijn bij pesten kunnen namelijk hinder ondervinden van de situatie.

Enkele aandachtspunten:

- Neem het pestprobleem serieus.
- Bespreek met uw kind zijn of haar rol bij het pesten.
- Zoek samen met uw kind naar mogelijkheden om iets aan het pesten te doen.
- Moedig uw kind aan te zeggen wat het wel en niet wil. Leer uw kind samen overleggen en onderhandelen over oplossingen.
- Leer uw kind om hulp te vragen aan u, de leerkracht of aan anderen die het vertrouwt. Dat betekent niet dat u de problemen van uw kind moet oplossen, wel dat u het steunt bij het vinden van eigen oplossingen.

De rol van de leerkracht bij pesten

De leerkracht voert in samenwerking met de ouders, de anti-pestcoördinatoren en eventuele andere betrokkenen het plan uit.

De rol van het anti-pestcoördinatoren bij pesten

Analyseert de situatie op leerkracht-, groeps- en leerling niveau en begeleidt kinderen, ouders en leerkracht om het probleem op te lossen.

De rol van de directie bij pesten

Wanneer het pesten ondanks bovenstaande stappen niet stopt, kan de directie besluiten bij leerlingen stappen te nemen uit het protocol gewenst gedrag (time-out, schorsen, verwijderen).

De anti-pestcoördinator

Die rol is op School Vest weggelegd voor de intern begeleiders Karien van den Houten en Marjolein Schut. Zij zijn te bereiken op hun werkdagen en via de mail k.vandenhouten@dsvag.nl M.schut@dsvag.nl